

OBSAH

57. Obsahem finanční gramotnosti jsou oblasti znalostí a porozumění, ze kterých je třeba vycházet při plnění konkrétních úkolů. Posouzení obsahu existujících vzdělávacích rámců pro finanční gramotnost pocházejících z širokého spektra zemí (Austrálie, Brazílie, Anglie, Japonsko, Malajsie, Nizozemí, Nový Zéland, Severní Irsko, Skotsko, Jižní Afrika a USA) přitom ukázalo, že mezi těmito zeměmi je možné najít jistý konsenzus, jaké tematické okruhy by měla finanční gramotnost zahrnovat (OECD, bude zveřejněno). Analýza dat jasně ukázala, že přes některé kulturní rozdíly byl v těchto zemích obsah finančního vzdělávání ve školách velmi podobný a že bylo možné identifikovat řadu témat, která tyto vzdělávací rámce vesměs obsahují. Ty pak tvoří čtyři tematické okruhy pro finanční gramotnost v rámci šetření PISA: *peníze a transakce, plánování a hospodaření s financemi, riziko a výnos a finanční prostředí*.

Peníze a transakce

58. Tento tematický okruh zahrnuje povědomí o různých formách a smyslu peněz a provádění jednoduchých platebních transakcí. Patří sem každodenní platby a výdaje, výhodnost nákupu, platební karty, šeky, bankovní účty a měny. V testových úkolech odvozených z tohoto okruhu mohou být žáci například požádáni, aby prokázali, že:

- jsou si vědomi různých forem a smyslu peněz:
 - rozlišují bankovky a mince;
 - rozumí tomu, jak jsou peníze využity ke směně zboží a služeb;
 - dovedou identifikovat různé způsoby placení, ať už osobního či přes internet;
 - rozlišují různé způsoby získání peněz od jiných lidí a převodu peněz mezi lidmi či institucemi; a
 - rozumí tomu, že peníze je možné si vypůjčit, anebo naopak někomu půjčit, a rozumí smyslu placení či naopak získání úroku.

- věří si a dovedou realizovat a sledovat peněžní transakce:
 - dovedou používat hotovost a jiné platební nástroje při nákupu zboží a služeb;
 - dovedou používat bankomaty k výběru hotovosti nebo získání výpisu z bankovního účtu;
 - dovedou správně spočítat, kolik jim má být vráceno při placení;
 - dovedou určit, která ze dvou nabídek spotřebních předmětů o různé velikosti bude cenově výhodnější, vezmou-li v úvahu specifické osobní potřeby a další okolnosti; a
 - dovedou zkontrolovat transakce uvedené na bankovním výpisu a zjistit nesrovnalosti.

59. Příklad 1 „Na trhu“ ilustruje testovou úlohu, která vyžaduje aplikování konceptu cenové výhodnosti. V této otázce, obdobně jako v několika dalších, je použita smyšlená peněžní jednotka tolar. Testové otázky v rámci PISA obvykle odkazují na situace, které se odehrávají ve smyšlené zemi Tolarsko, jejíž peněžní jednotkou je právě tolar. Žákům je použití příkladu země Tolarsko a peněžní jednotky tolar sděleno na začátku příslušného testu. Takto je zajištěna srovnatelnost testových úloh mezi jednotlivými zeměmi.